

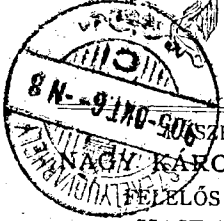
SZERKESZTŐSÉG

• hova
a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendőek
Székelyudvarhely,
Bethlen-ű. 5.
ev. ref. papi lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALADI HETI UJSÁG.

Vajda Ferenc

SZERKESZTŐ: NAGY KÁROLY , ref. theol. tanár. FELELŐS SZERKESZTŐ: VAJDA FERENCZ , székelyudvarhelyi ref. pap.	KIADJA: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület »Egyházi Értekezlete«	Megjelenik: minden vasárnap egy iven. ELŐFIZETÉSI ÁR: Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor. Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill
--	---	--

Vélemény

a konventi javaslat »istentiszteleti rendtartására.«

I.

Az udvarhelyi egyházmegye esperese aló-
írottat kérvén fel, az egyetemes konvent »Isten-
tiszteleti rendtartás, a magyarországi református
keresztyén egyházban« czim alatt kiadott javaslatá-
nak, közgyűlésünkön való ismertetésére és a terve-
zetre vonatkozó vélemény előterjesztésére: meg-
biztatásom a következőkben adom elő.

A kiadott javaslatot, mely a közgyűlés egy-
házi tagjai előtt egészen ismeretes: *általánosság-
ban elfogadásra* ajánlom. Mert ebben a javaslat-
ban *tartalmilag* — ha nem is oly mértékben,
mint a Novák-féle javaslatban — de mégis ki-
fejezve látom, az őskeresztyénség és a protes-
tánszertartás alapelveit. Az egészen az evangelium
szabad szelleme, szertartásainknak az őskeresz-
tyén egyház és a reformátorok szertartásaival
egyező mivolta vonul végig. Hogy a Novák-féle
javaslat mélyebb, érzelmi vonásokkal teljesebb
részletei nem találtak benne helyet: annak okát,
a magyar református egyház történelmi fejlődésé-
ben látom. Magyar földön ugyanis, már kezdet-
ben több oly vonás kimaradt istentiszteleti rend-
tartásunkból, a mi más, külföldi protestáns egy-
házak és Kálvin rendtartásában is benne volt.
Hogy mást se említsék, ilyen a *bűnbevallás*.

A konventi javaslat — igen helyesen, —
hogy népünk régi, vallásos szokásaival ellentétbe
ne jöjjön, azokból csak annyit vett át, mennyi a
mostani állapotok szerint, átvehető volt. Majd,
fejlettebb vallásos viszonyok között: azokra bővebb
mértékben is sor kerülhet. Így aztán, a konventi

javaslat, míg egyfelől *tartalmi* tekintetben vala-
mivel többet ad, mint meglévő szertartási formulá-
ink: alaki tekintetben, határozottan fejlettebb és
hivatva van arra, hogy a magyarországi reformá-
tus keresztyén egyházakban az *egységes isten-
tiszteleti rendtartás alapját* megvesse.

Mert, egyházi rendtartásunk — hitelveink-
nek megfelelőleg, bármennyire szabad szellemű,
és nélkülözheti a megkötött, külső formákat: azt
még sem vitathatja el senki, hogy *bizonyos egy-
ségnek* mégis lenni kell benne. Lenni kell, már
csak azért is, hogy a különböző vidékeken lakó
reformátusok, ha alkalmilag egymás templomába
bevetődnek felismerjék, hogy református templom-
ban vannak és tudjanak ott éppen úgy imádkozni,
mint saját templomukban. Ez eddig nem volt
meg. Ebből a szempontból a mennyire sajnáljuk,
hogy a közös énekes könyvet nem hozhatták
létre, — éppen annyira fogunk örvideni, ha az
egységes istentiszteleti rendtartás létre jő. Zsinati
atyáink — a tervezet alapján — megcsinálhatják
bátran, mert ezt a javaslatot, legalább a mi er-
délyi szertartásainktól olyan finom árnyalatok vá-
lasztják el, hogy azokat még a legvastagabb
nyaku hiveink is készséggel elfogadhatják. Így pl.
a délelőtti, főistentiszteleti sorrendben csupán a
»Miatyánk« tétetik hátra az első imádság végéről,
a második imádság végére és kibővül igen helye-
sen a gyülekezet megáldásával.

Általánosságban itt szözlök arról, a mit *No-
vák* Lajos javaslatának indokolásában kiemel, de
a mi hiveink közül is igen sokan éreznek és han-
goztatnak is: *hogy a mi istentiszteletünkön valami
rideg józanság vonul végig* és hogy az énekre
több gondot kellene fordítani. Ez, kétségkívül
igaz. Mégis a javaslat e tekintetben, úgy szólva

semmi haladást nem mutat, a Novák-féle javaslatból semmit át nem vett, minek oka az lehetett: nehogy az egésznek értéke kockára tétessék népünk konzervatív természete miatt. Azonban nézetünk szerint, e bajon a meglévő és a tervelt formák között is, az ígéhirdető mindig segíthet. Istentiszteletünket vonzóvá, kellemessé teheti, úgy a *biblia* örök, szép igazságainak hirdetésével, mint egyházi énekkarok beállításával. Bizonyára ezen indok vezette a bizottságot is a Novák-féle javaslat ilyen irányu, de bizonyos mértékben homályos, titokzatos részleteinek elhagyására.

A rendkívüli istentiszteleti cselekmények között igen fontos ujtásnak tartom, a *keresztiszülők fogadás lételét*, a melyben bizonyos biztosítékot nyerünk az iránt, hogy ezután a keresztiszülők is legalább gondolnak arra, hogy keresztgyermekük reformátusoknak neveltessenek. De, már annyira sajnáljuk azt, hogy konfirmációi ünnepély alkalmával, a konfirmándusok urvacSORA vétele kihagyott. Ennek föltétlenül megkell történni, hiszen ez, úgy szólva a fogadástételnek a megpecsételése. E nélkül az egész konfirmáció nagyon sokat veszítene a gyülekezetre nézve, eddigi szép és megható, a gyermekekre nézve örökre emlékezetes jelentőségéből. UrvacSORÁT kell osztani a fogadást tett, konfirmált növendékeknek már csak azért is, mert a tervezet szerint, négy hét múlva, egy jó részét aligha össze lehetne szedni, hogy a gyülekezettel urvacSORAT vegyenek.

Ennyit általánosságban. Térjünk át most a részletekre.

(Folyt. köv.)

Vajda Ferencz.

TÁRCZA.

Az egészség tizparancsolatja.

B) Az egészségi parancsolatok magyarázata.

8.

Nem a gutaütés a legnagyobb átok,
Mely itt a földön száll boriszák reátok;
Sokkal borzasztóbb bűnözők rovása,
Bárcsak sikerülne az elsorolása.

Pohárral kezditek, kupával végzitek,
Előbb szégyenlítek, majd fel sem veszitek,
Pedig a ki nem bír már bűnén pirulni,
Azzal csak a pokol képes boldogulni.

Folyvást isztok s még is száraz a torkotok,
Orvosságul bortól, pálinkára szoktok,
Ez mar és agyon mar, ha bőven beöntöd
De nem csillapítja a szomjas bőröndöt.

Utcán gyerekeknek vagytok a csufjai,
Otthon magzatitok gyalázatfoltjai,
Örökségök dobra miattatok kerül
Vagy gégétok utján örökre elmerül.

Láttam én már nem egy gazdagnak magzatát,
Ki míg tellett torkát ivásnak adta át,
Később mint napszámos forgatta a kapát,
Nem is más átkozta, ő átkozta magát.

Hazádnak rendületlenül.

Tanácskozások folynak Bécsben,
Miként törjék meg a magyart? . . .
Nem új a nóta, régen tart már,
Itt-ott, villan is már a kard . . .
És a nemzet nyugodt, mint tenger,
Minden szellőnek fel nem ül —
Odaát, mint egy hang, kiáltja:
»Hazádnak rendületlenül!« . . .

Hiába' szövik ott a tervet,
Izmunk erős, szívünk kemény;
A győzelem miénk leend csak
A sötét ármány seregén.
Hullám csapkodja bár a sziklát,
Előbb-utóbb, bizton elül . . .
Egyakarát fűz egybe minket:
»Hazádnak rendületlenül!« . . .

Ha eddig meg nem törhetének,
Most hiában kísérlék;
Kivivta már jogát, e nemzet,
A jövőhöz, uj ezredig.
Mondják bár hogy »néptörzs« vagyunk csak,
A magasból, onnan felül,
Egy nemzetnek ajka döng vissza:
»Hazádnak rendületlenül!« . . .

E nemzetet járomba üzni,
Bármint próbálják, nem lehet;
Nagy méltósággal verne vissza,
Minden ilyen kísérletet.

De olyat nem mutat sem Tokaj, se' Tolna,
Ki megszokván a bort abban hagyta volna,
Ezerszer szegte meg, ha szászor fogadta,
Akkor is részeg volt, hogy lelkét kiadta.

Az ötödikhez.

9.

Milyen öltözetet leszesz viselendő?
Mely éppen azt fedi, a mi elfedendő.
Fejed legyen hideg, hát könnyeden fedd be
A vért bőrkucsmával ne szoktasd fejedbe,
Különben varas lesz s könnyen megnépesül
Vagy mily hamar izzad, oly hamar el is hül.
Ne nyakgasd elfojtó csomóval nyakadat.
Forogni kell néki tehát legyen szabad,

Bástyaúl tudódnak a természet adta
Melledet és kasát, nagy bölcsen kiszabta,
Ne fűzzed szűkebbre szorító ruhával
Mert bizony megfizetsz érte hektikával.

Gyomrod a szakácsné' kuktái a belek,
Mig az rendesen főz s ezek öblitenek,
Se baj! — de ezt csak úgy végezhetvén rendben
Hogyha elég tágas a tér a bőröndben,
Egy levén a hasad, oly ruhát körüle
Ne tőrj, mely két hasat abroncsol belőle.
Ne tőrjed, hogy messen s munkádban legyen gát
Vagy hogy féken tartsa tested mozdulatát.

Lábad legyen meleg s ezt mozgás miveli,
Vagy az időhöz mért kényelmes lábbeli,

Használjanak bár skorpiókat
E nemzet ellen fegyverül,
Meg nem török soha ez igét;
»Hazádnak rendületlenül!« . . .

Szabad nép voltunk mindöröktől,
Továbbra is azok leszünk;
Szívünk még érez, agyunk lángol,
Szolgákká le nem süllyedünk!
Csak, ki magát önkényt megadja,
Arra csak az érdemesül,
De a magyar fennen kiáltja:
»Hazádnak rendületlenül!« . . .

Hiába' hát minden kísérlet,
Nem rettent meg a »vas«-marok;
Nem hitvány gyáva nép vagyunk mi,
Voltunk s leszünk, mind magyarok!
Szabadság létünk fentartója,
Szívünk ma is azért hevül
S ha halni kell, ezzel halunk meg:
»Hazádnak rendületlenül!« . . .

Balázs József.

BCU Cluj / Central University Library

A „Vasárnap“ ügyében.

Nagytisztelétű szerkesztő Úr! Megdöbbenéssel olvastam — s hiszen sokan olvastuk, hogy Nagytiszteleted mint kedvelt lapunk fáradhatatlan szerkesztője e lap iránti részvétlenség miatt a szerkesztést leakarja tenni. Egy részt nem csodálom, öt év elég a nemes lelkesültség, az önzetlenség kiprobálására. A munka után, amit Nagytiszteleted mint e lap szerkesztője végzett, joggal várhatta a gazdagabb eredményt. S mikor Nagytiszteleted önmagában keresi a sikertelenség okát engedelmet kérek, de Nagytiszteleted nem a leghelyesebb uton jár. Már régebben gondolkoztam e kérdés felől most már épen kapóra jött vele foglalkozni. Nem a lap iránya olyan, mely a közszükségletet kielégíteni nem tudná. Máshol a baj forrása. Jól tudják ezt sokan, de nem igen feszegeti senki, mert részint fél, részint pedig szegényli. De hát a jó ügyért, a köz boldogságáért, ha már ennek hivatott munkásai vagyunk szembe kell szállni bármilyen félelmetes táborral is. Kutatni kell az igazságot hisz ez annyit jelent mint önként keresni a bajt. (Voltaire) Szerintem a legnagyobb oka a részvétlenségnek egyrészt a lelkipásztorok, tanítók, kántorok s más egyházi vezetők indolentiájában keresendő, más részt pedig a hívő közönség anyagias felfogásában gyökeredzik. Ha a lelkészek egy kissé élénkebben foglalkoznának a lappal, bizonyára meglehetne találni a módot, melylyel a sikert biztosítani lehetne a másrésztől felhozott okkal szemben is. Igaz a mi hívőinknél a súlyos egyházi adózás mellett nagy

Ne hódolj épséged rovására annak
A tyukszemet termő s lábhűtő divatnak.

Szóval ne törd ruhád szenyesen, rongyosan;
Szegény lehet, de hord tisztán, bár foltosan;
S ha messzebb utazol télen tarisznyádat
Nyáron otthon ne hagyj Földi a gubádat,

A hatodikhoz.

10.

Miskát, mert az ágyban ébren hevert reggel
Nyakon önté anyja vízzel jó hideggel.
»Ne bántsd édes Anyám, hisz én úgy találok,
Hogy Isten áldása az az édes álom.«
»Fiam, hogy az álom áldás, jól találok
De az álmatlanság erkölcsi halálad.
Ágyad, ha benn ébren heversz, bűn szülője
Azért öntöttem ki az ürgét belőle.«

A hetedikhez.

11.

Ha forró a leves, vagy az uri gáncza
Ne értesd fogadhoz, ha kedves zománcza,
Vagy ha már megtetted, ne menj át tulságba,
Ne mártsd hideg vízbe amúgy bolondjába.
Ne törj diót véle ne vesd a konoknak,
Hisz nem teremtette Isten azt sulyoknak,
Mert ily uton, módon, sérül meg a máza.
Lakni jár odvába fájdalomnak láza,
Meggyógyítják aztán hideg vas éliivel,
Szerezteél s megennéd, de bezeg nincs mivel.

A nyolczadikhoz.

12.

Ünnep estve vigan ültek egy halomban
A tréfás molnárnál ifjak a malomban;
Ki a legerősebb köztük azt vitatták,
A pör eldöntését a molnárra hagyták.
»Ki e malomkövet« szól ez ugy potomban —
»Felemeli az lesz legény a malomban.«
Nem kell több a tüzről pattant ifjuságnak,
A nagy malomkövel sorra birkoznak,
De lemondtak róla mindnyájan, kivéve
Palkót, ki a csárdák legelső legénye.
»De b'zony felemelem, így ni — az angyalát!«
E perczben nyilalás metszette vékonyát,
Kiejté kezéből s ott hagyá a követ
Felkötötték reá a béltartó övet,
De nyomorék annak ki azt hordja neve,
Palkó gyógyítója kora halál leve.

A kilenczedikhez.

13.

Nyomozzad az okát a testi bajoknak
S ellenkező szerrel vess véget azoknak,
Azaz ha testednek konyháját a gyomrot
Elrontván, szerezvén sok évessel nyomort,
A koplalás legyen gyógyító mestere
Mert böjt a sokevets ellenkező szere;
Ha elhülés visszaverte izzadásd,
Izzadj s az izzadás legyen orvosságod;
Hogyha a vér tódul agyadnak felfelé

összeg 4 kor. Azonkívül bárhogyan is vesszük hiveink nem állanak még azon a szellemi magaslaton, hogy egyes cikkeket minden magyarázat nélkül megérteni tudnának s már pedig a mit nem értenek azt nem szívesen is olvassák. Ma már a népnek is szenzáció kell, inkább előveszi a friss ujságot — e lélek mótelyt — mint e lapot.

Szerény véleményem oda konkludál, hogy elsősorban nekünk lelkészeknek, tanítóknak, kántoroknak kötelességünk a hívő közönség vallásos szükségleteiről gondoskodni, ha erős vallásos érzésű és virágzó egyházközségeket akarunk látni magunk körül, most sajnos csak úgy melleleg jegyzem, meg ma vannak egyh. községek, melyek ha így megy tovább is néhány év múlva szétszóródnak s az egyháztörténelem azt fogja feljegyezni, hogy itt e helyen is ref. egyház volt. Ime tehát a lap fentartandó feltétlenül semmi esetre se olvadjon be más lapba. Egy hatalmas néplap örvendetes jelenség, de az eddigi lapok megszűnése árán nem. Minden lelkész, tanító, kántor köteleztessék bizonyos összeg fizetésére (5, 3, 2 kor.), valamint az egyes egyházközségek is (pl. 1 kor.) mi által a lap fenmaradása biztosítható. Az elő fizetési ár 2 kor. legyen, így több olvasóra lehetne számítani. Az általános hozzájárulás által talán elérhető volna a terjedelmesebben való megjelenése. A hozzájárulók (lelkészek, tanítók, kántorok) a lapot ingyen kapnák, de az egyházközségek nem. Nem nagy összegekről van szó, minden lelkész, tanító, kántor ennyit

áldozhat, az egyházközségeknek pedig a közköltéségek rovatában egy korona csekély többletet okozna.

E kis lelkesültség, egy kis jóakarát és a vezetőségben egy kis erély nincs többé panasz aggodalom, mert nem elég csak szájjal hirdetni a munkát, hanem cselekedetekkel is bizonyítani kell.

Én így vélem megoldani a vajudó kérdést.*)

Mély tisztelettel vagyok, Dános 1905. okt. 1-én alázatos hive

Mezei Mihály.

Isten igéje.

— Menjünk Jézus után. —

1. uk. IX. 22.

Ki az, akinek az életben szüksége nincs egy útmutató vezérre? Az élet ösvényei olyan szövénnyesek, hogy enélkül senki sem haladhat előre biztosan kitézőt céljához. Az önmagára sokat adó ember ugyan sokszor megpróbálta már, hogy rövid esze tanácsán járjon, de mindig kárt vallott és késő bánattal kesergett meghiusult reménysége romjain.

Szomoru példák igazolják, mit nyertek a vakmerő vállalkozók, kik útmutató vezér nélkül

Kérjük olvasóinkat, nyilatkozzanak mennél többen e fontos kérdésben. Szerk.

Meleg lábfürdővel vezessed lefelé;
De legjobb tanács, ha megkörnyékez a baj
Hogy későn ne jöjjon a siralom, a jaj
Hivass orvost s hiven fogadd meg a szavát
Hisz ő tanulásban tölté élte javát.
Ne hidj kuruználónak s a babonás hitnek,
Mert késő a bánat, ha majd kiteritnek.

A tizedikhez.

14.

Az indulat ellen az a legjobb kura
Ha erősb vagy nála és magadnak ura,
Mert ha a szenvedély kerülend felülről
Eszed nélkül dob ki Földi a nyeregből.
S a helyett, hogy véle szállanál birokra
Mást szídsz, versz és sértesz és kerülsz iurokra,
Vagy az indulat vet igát a nyakadba,
Melyből aztán nehéz jutnod a szabadba.

15.

Ne gerjedj haragra és ha ingerült vagy
Ne szólj ne tégy semmit míg a méreg elhagy;
Mert ha a szenvedély urrá lett az észen
Esztelen mit nyelved szól vagy karod térszen.
Bölcs ember volt a ki így szólt béresének,
Ha nem haragudnám, bizony megvernélek.

16.

»Jaj apám, kísértet mozog a padláson!«
Szól Ferkó fejéret látván a nyíláson,
Remegett mint nádszál, mert látá sötétbe'
»Jer fiam!« szól apja »nézzünk a szemébe!«
»Dehogy megyek apám« szólt Ferkó s szökelt
De apja megfogta s néki menni kellett.

S mentek és mit letek járni sötét éjen?

Ferkó inge lógott szárító kötélén.

»Annak a mi ijeszt, nézz fiam szemébe

S nem fogsz félni tőle egyszer száz esetbe!«

Igy az apa »mert ha gyáva félsz nem volna

Ugy sem ijesztő, sem kísértet sem volna.

Egy varga is éjjel nagy szörnyen vágatott

Mert valami csisz csosz által hajszoltatott

Szegény varga, hisz a csisz csosz mely hajszola,

Saját bőrbugyogód csiszolása vala.«

Befejezésül.

17.

Nem kelt e tiz parancs Istentől Sinain

Még is Isten lelke lebeg szabályain,

Mert melyből olvasám természet könyve volt

Lelkemnek belőle Istennek lelke szólt.

Jaj annak a ki vét a természet ellen,
Az barátnak barát, ellennek nagy ellen.

A ki hűségesen megtartja a szavát

Ezer izig fogja aratni a javát,

De a ki testében nem hódol szavának

Nem csak, hogy megássa a vermet magának,

Betegsége átszáll minden magzatára,

Firól fira sőt a késő unokára;

Mert a természet a vétket úgy bünteti

Hogy átkát a késő fajjal viselteti.

Hány ős bűnös sirját rég az eke turja

S ivadékát ma is vétke mérge dulja.

Ám, hogy boldogságod kőfenéken álljon

Nálad honos, rólad firól fira szálljon,

Ugy csüggj ember e tiz parancs szabályain,

Hogy megáldjon Isten, ki szólott Sinain.

indultak ki a világba elrejtett kincsek felkutatására. Ha útmutató vezérről van szó; gondolhat-e másra egy keresztyén ember a Jézuson kívül? — Nem ő lett-e csak egyedül: út, igazság és élet? Jan. I. 46. Nem az ő vezérlete alatt találhatnak-e rá mindenek az igazság útjára, melyben élete van?

Óh, a Jézussal haladókat nem érik keserű csalódások és ha véle hiven kitaranak oly élet-kincsekhez jutnak, a melyek a legteljesebb boldogságérzésével töltik el szívöket.

Ha azért, keresztyén testvérem, igaz lélekkel óhajod, hogy Jézus legyen a te zászlód s vele diadalmaskodj: fordulj csak hozzá teljes bizalommal. Szólítsd meg ma is így: »Mester, én te utánad megyek valahová mégy!« Mát. 8. 19.

Meglátod mily nagy örömmel és szeretettel vállalkozik, hogy tégedet isten gyermekéhez illő tiszta ruházattal fölékítsen, erős védő fegyverzetel ellásson és úgy vezessen, segítsen nemes harczod megharcolására.

Mielőtt azonban hozzá folyamodnál gondold meg jól: kicsoda Ő? Vess számat komolyan: mit fogsz kérni tőle és mit adhat. Vagyon jóllétet, kényelmet, világi méltóságot nem remélhetsz Jézus oldalán. S ha mégis erre vágyakoznál titokban — bár ajkad más-ként beszél: — Ő kitálja az elrejtett gondolatodat. S igen könnyen ezt a választ fogja adni. »A rokáknak barlangjok vagyan, az égi madraknak fészkek de az emberfiának nincsen fejt holott lehajtsa.« Máté 8. 20.

Mit fogsz tenni akkor leleplezett ember? Elfordulsz-e tőle legott, mint az az írásmagyarázó tett? Vissza térsz-e azon az úton, melyen jöttél, hogy tovább okoskodj azt kutatván: hátha boldogulhatnál Jézus nélkül is?

Vagy pedig — nem gondolva a világ szerelmével — főlemeled fejed bátran és nyugodtan így szólsz a lelkek Urához: »miérettünk szegény-nyé lettél, mikor gazdag volnál, hogy mi a te szegénységeddel meggazdagodnánk!« II. Kor. 8. 9.

Ezt, ezt mondjad csak, Atyámfia! E vallo-más illik hozzád ha Jézus után akarsz menni, ha a benne vetett hit által óhajtasz idvezülni. Meg ne rettenj! Nincs semmi veszteségök a Jézust követőknek sőt ezek nyerik meg »a jobbrészt, mely tőlük el nem vétetik.«

Igaz ugyan, hogy ehez sok önmegtagadás, lemondás, türes és szenvedés árán juthatnánk el. Igaz, hogy a kik az igazságért bátran harczba szállanak azokat sokszor félre értik, lenérik, háborgatják az önző lelkű emberek. De mit bántja

ez az igazat? Hiszen azt, »aki követi az igazságot: szereti az Ur!« Péld. 15. 9. — De miért ne tűrne, szenvedne az igazságért? Hiszen »a szenvedések szentelik föl a dicsőségnek országába.« Zsid. 2. 10.

Bizony a ki itt alant »Krisztussal tűr,« ott fenn vele is országol!« 2. Tim. 2. 12.

Menjünk tehát mindnyájan, minden habozás nélkül, Jézus után. Adjuk át sziveinket neki teljesen, hogy ő birja, ő gazdagítsa meg azokat nemes tetteket szülő gondolatokkal. S akkor meggyőzzük biztosan ezt a világot. Akkor a miénk lesz nehéz, de nyugodt lélekkel megvívott földi harczunk, után: a mennyország drága öröksége.

Mester János,

cv. ref. pap.

Hazai krónika

— 1905. okt. 4. —

Bizonytalan jövő előtt. Az elmúlt napok krónikáját a következőkben foglaljuk össze:

Az egész ország azt hitte, hogy! szept. 23-án meglesz a béke és a király újkormányt nevez ki a többség sorából. Azon nap járult ugyanis Br. Bánffy, Gróf Andrássy, Gróf Apponyi, Kossuth Ferencz és Gróf Zichy Aladár a király elé. Együttesen, egyszerre hívta maga elé a király az öt államférfiut. De, a kihallgatás csupán öt perczet

tartott. A mint megjelentek, a király egy papirlapot adott Kossuth Ferencznek és azt mondta: Itt vannak, az én föltételeim, ezen program alapján, ha akarnak vállalhatnak kormányt. Különben menjenek gróf Goluchowszkyhoz, a külügyminiszterhez és vele tárgyaljanak. Erre Ő felsége meghajtotta magát, s a kihallgatás véget ért.

A király programja. Azon a papirlapon, melyet a király Kossuth Ferencznek átadott, az volt írva: hogy a nemzet katonai téren nem kap semmi kedvezményt. A mit Tiszának ígért volt a Felség, azt is visszavonta. Nem lesz önálló vámterület, de köteles az ellenzék — ha kormányt vállal — az ujonczot és a katonai terheket megszavaztatni, s ígéretet tenni, hogy a kétéves katonai létszámot keresztül viszi. Külügyileg Asztria képviseli Magyarországot is.

Tárgyalások. A nemzet vezérei az ötperczes kihallgatás után, — melyet a nemzetet ejtett ujjab sérelemnek tekintenek — felkeresték Goluchowszkyt és kijelentették, hogy vele nem tárgyal-

JÓZSEF FŐHERCZEG.

nak, mert ő nem magyar ember. Ekkor a király gróf *Cziráky* Bélát nevezte meg személyeséül. Vele tárgyaltak is, de a király választát már nem várták be, hanem 24-én d. u. 3 órakor visszatértek Budapestre. Ott a hazafias polgárok nagy tüntetéssel fogadták a vezéreket. Kossuthot azonban a szocialisták megtámadták és csak barátai oltalmazták meg a bántalmazástól.

Ujabb kihallgatások. *Csáky* Albint a főrendi ház elnökét, a király kihallgatáson fogadta és tudakozódott a kibontakozás felül. *Fejérváry* báró is volt a király előtt és jelentést tett a helyzetről.

A nemzeti érzület megnyilatkozása. A nemzet vezérei, a 23-iki kihallgatás után rögtön jelentést tettek az ellenzéki vezérlő bizottságnak. A bizottság abban állapodott meg, hogy okt. 3-án az összes pártok (kivéve a szabadelvűpártot) nagy gyűlést tartanak és azon megbeszélik, hogy mit tegyenek.

Október 6. Az aradi vértanúk lefejezésének fordulóján nemcsak a szokásos temetői kivonulást tartják meg a fővárosban, hanem nagy fáklyás menetet is rendeznek az ellenzéki vezérek tiszteletére.

Istentiszteleti rendtartás a magyarországi református keresztyén egyházban.

(A konventi bizottság javaslata).

(Folytatás.)

FÜGGELÉK.

Az egyházi előjárók, tisztviselők felesketése.

40. §. Az egyházközségi előjárók, u. m. a fő- és algondnokok, presbiterek felesketésének a templomban a vasárnap délelőtti istentisztelet alkalmával kell végbemennie, eképpen:

A felesketendők kiállanak az urasztalhoz, hol a lelkész az illető hivatalra tartozó rövid bibliikus beszéd után őket, a megállapított eskümintá szerinti felesketi, rövid könyörgéssel megáldja és kézfogással elbocsátja.

A presbiterium által alkalmazott hivatalnokok, szolgák felesketése a presbiterium előtt megy végbe, rövid intelem és áldás kívánás kíséretében.

41. §. Tanítók, énekvezérek az egyházmegyei közgyűlés előtt esketendők fel.

42. §. Magasabb foku egyházi előjárók u. m. az egyházmegyei és egyházkerületi tisztviselők felesketése az imádsággal megnyitott közgyűlés elején, a megállapított esküszöveg elmon-

dásával megy végbe, a szokásos üdvözlő és programbeszédekkel együtt.

ZÁRÓHATÁROZAT.

43. §. Az itt lényeges vonásokban megállapított istentiszteleti rendtartás részletes kidolgozásával, megfelelő liturgiás-könyv szerkesztésével és közrebocsátásával az Egyetemes Konvent bizatik meg.

(Vége.)

Kegyesség utja.

4 Egy kálvinista pap naplójából.

A jóság széppé teszi az emberi arcot is. Lelki békességet, isteni vidámságot, angyali szépséget ad az arcznak. Ellenségeink is önkéntelenül kívánják: Bár volnék én is olyan szép, oly tiszta, oly szelid, olyan boldog mint ő.

Láttátok-e már a kis madárkát, a ki nem tud repülni? Valami a földhöz vonja szárnyait. Mi az oka, hogy olyan nehéz a repülése? Agyag és sár ragadt a szárnyára és ez lehuzza őt a föld felé. A mi lelkünkhez is sok földi por és sár tapad. A bűnre való hajlandóság s a mulandó földi gyönyörűségek után való vágyakozás ráta-pad a lélek szárnyaira s akadályozzák Istenhez való emelkedésében.

Az emberektől keveset várok. Csak Isten az én reménységem, a ki mindent adhat nekem. Ő közel van még akkor is hozzám, a mikor a legtávolabb messziségben uralkodik felettem.

Hányszor fogtam már az életben a reménység utolsó szárait. A nap felkelt s új tapasztalat tanított meg arra, hogy rólam egy atyai lélek gondoskodik.

A viszontlátás öröme kipótolja a bucsuzás fájdalmát. Isten azért választ el minket egymástól, hogy annál bensőbbben kapcsoljon majd össze.

Hallgatnom, hinni s imádnom kell az Isten, hiszen a legjobb történik, ha a legjobb uralkodik. Kicsoda meri mondani, hogy az Isten nem a legjobb?

A ki harmincz, negyven vagy ötven éven át tapasztalta már az isteni gondviselés erejét, annak már nem szabad az élet hátralévő részéről aggódni.

A ki szenvedett az életben, az vissza is emlékszik arra.

Az egyetértés által kis államok nőnek, a viszálykodás által a nagyok is tönkre mennek.

Király Béla.

Mai képünkhöz.

József főherceget mutatjuk be ez alkalommal olvasóinknak. Tulajdonképeni neve eddig Ágost főherceg volt, de Ófelsége megengedte, hogy apja halála után a József főherceg nevet viselhesse. József főherceg 1872-ben született Alesuthon. Igen gondos nevelésben részesült s különösen kitűnően beszél magyarul, s állandóan hazánkban is lakik. Ez évben különösen nagy szerepet játszott, mert három kongresszusnak volt védnöke és mindhármát ő nyitotta meg. *Auguszt*a bajor hercegnőt 1893. nov. 15-én vette nőül.

Könyvesház.

1. Istenország. Irta Péchy Árpád brassói lelkipásztor. Székelyudvarhely Becsek D. könyvnyomdája. 1905. Ára: 20 fill. Kapható Szerzőnél Brassóban. Olvasóink már ismerik Péchy Árpád ezen szép, érdekes dolgozatát, mert az egész megjelent a Vasárnapban. Szerző igen helyesen tette, hogy szegény egyházi irodalmunk mezejére hozta ezt a valóban hitelesítő iratát. Bár minél több olvasója akadna!

2. Honszerelem. Költemények. Irta: Balázs József, besztercezi ref. lelkipásztor. Budapest. Korvin Testvérek nyomdája. 1905. Ára: füzve 3 kor. Egy rendkívül csinos és tartalmas verskötet a Balázs József könyve. Költeményeit egytől egyig mély hazafias érzés hatja át. A mai nehéz és zavaros politikai viszonyok között, mindenik vers buzdít, lelkésit, hogy necsüggedjünk hazánk szabadsága miatt, mert a magyarnak előbb-utóbb győznie kell. Kiváló érdeme a verseknek, hogy nem sülyednek le a politikai kortes versek sorába, hanem formában és tartalomban mindig eszmei magaslaton maradnak. Szavai daraboknak, különösen iskolás növendékeknek, ha nem is mindenik: de a legtöbbje sikerrel használható. Verskedvelő emberek figyelmébe a legmelegebben ajánljuk a könyvet. Mutatványul, mai számunkban bemutatunk egyet. Megrendelhető szerzőnél, Beszterczen.

3. Önképzőkör. Ifjusági folyóirat. Megjelenik minden hó elsején. Szerkeszti: Ferenczi István. Munkatársak: Szabolcska Mihály és ifj. Gödri Ferencz. Szerkesztőség és kiadóhivatal Zalatna. Előfizetési ára egész évre 4 kor. félvre 2 kor. Kétségkívül hasznos és hézagpótló válatot indított meg Ferenczi István és ha »Önképzőkörét« tartalmi tekintetben is céljának megfelelően tudja ellátni: hisszük, hogy népszerűségnek fog örvedeni. A jövő reményében szívesen ajánljuk az ifjuság pártfogásába.

Vegyes hírek.

Nagy pör. A székelyegyleti takarékpénztár bukása ügyében megtartott főtárgyalás eredményét, mint jeleztük, szept. 29-én hirdette ki az udvarhelyi kir. törvényszék. Csupán Ugron Gábort találta a törvényszék vétkesnek és azért őt 3000 kor. pénzbüntetésre, behajthatlanság esetén öt havi fogházra ítélte. Egyben elmarasztalta 10.508 kor. eddigi és az ezután felmerülő költségben is, de a költséget egyelőre behajthatatlannak nyilvánítja. A többi vádlottakat, az igazgatóság és felügyelő bizottság összes tagjait felmentette. A királyi ügyész az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

Nem lesz sorozás. A zavaros politikai viszonyok miatt, ma már bizonyosra vehető, hogy az idén sorozást nem tarthatnak. Az előirt békelelétszámot december végéig a három évet szolgáló legénység visszatartásával érik el, amit annyiból nem tartanak igazságtalannak, mert a később bekövetkező szabadságolásáért a fegyvergyakorlatoknak részben, vagy egészben való elengedésével kárpótolják a tovább szolgáló katonákat.

Atilla sirja. Szentesről érdekes kérdést intézett a Nemzeti Múzeumhoz Csallány Gábor, a ki azt jelentette, hogy egy ott kiásott hun sirban levő csontból készült tárgyról, Atilla nevét véli olvashatni. A fölászott száztizenkét hun sirban egy csonttárgyon runákat talált. A runás fölirat e csonttárgyon öt betüből áll, melyből három betű értelmét megállapította. E szerint az első és az utolsó betű *a*, az utolsóelőtti betű *l*, míg a másik két betű közül az egyik a *t* betűhöz, a másik az *i* betűhöz hasonlatos, úgy, hogy ha ez való, akkor Atilla olvasható a csonttárgyon. A fontos fölfedezésről, a fölirat hü másolatának kapcsán, Csallány Gábor azonnal értesítette a Nemzeti Múzeum régiségtárának osztályigazgatóját, Hampel József dr.-t, kérve, hogy a föliratot szintén tanulmányozza és megfajtajtásáról értesitse.

Kegyelem a vasutasoknak. A hivatalos lap vasárnapi száma a következő királyi elhatározást közölte: Ő császári és apostoli királyi felsége, az igazságügyi miniszter előterjesztésére ez évi szeptember hó 26-án kelt legfelső elhatározásával a magyar államvasutak alkalmazottai ellen a szolgálati kötelesség teljesítésének 1904. évi április hóban való tömeges megtagadása okából, csupán a büntető törvénykönyv 480. §. vagy 481. §-ába ütköző hivatali hatalommal való visszaélés miatt, folyamatban levő büntető eljárásnak megszüntetését, illetőleg a még meg nem indított büntető eljárás mellőzését legkegyelmesebben elrendelni, továbbá azoknak már jogerejüleg megállapított

büntetését, akik csupán a hivatkozott és a büntető törvény 480. vagy 481. §-aiba ütköző bűncselekmények miatt ítéltettek el, legkegyelmesebben csendedni méltóztatott.

A hus drágaság komoly elhatározásra bírta Budapest főváros tanácsát. Elhatározták, hogy próba mészárszéket és lómészárszéket fognak felállítani. A próbamészárszék elfogja dönteni azt a kérdést, hogy a fenforgó bajnak mennyiben okai a mészárosok. A lómészárszék felállítása pedig segíteni fog a legszegényebb osztály táplálkozási bajain. A lóhus csak olyan egészséges és tápláló, mint a marha husa. Mintegy félszázad előtt csikósaink jó izü csemegének tartották a szopós csikónak husát. S ha az öregebb állat husa nem is izletes — úgy mondják, édeses — a szegény ember hozzá fog szokni, ha olcsón adják. Mint a hogy hozzá szokott a párolt hushoz is, melyet a hatóság méret ki egy idő óta a fővárosban.

Fogy a lóhus! A mult vasárnap reggel 7 órakor nyitották meg Budapesten a három hatósági mészárszéket: a IX. ker. Közvágóhid-utcában, a VI. ker. Ferdinánd-tér és Váci-körút sarkán s Ó-Budán a Fő-téren. Ami szinte váratlan volt: a lóhust kereste a közönség leginkább, úgy hogy a három mészárszékbe szállított 1080 kiló lóhus és 2500 darab kolbászfélé csaknem teljesen elkelt. Ezzel szemben a sertéshusból csak mintegy három métermázsát vásárolt a közönség, a marhahust pedig ugyszólván egyáltalában nem keresték. A közönségnek a lóhus iránt való élénk kereslete folytán, ezután már igen nagy mennyiségű lóhust és lóhusból készült kolbászféléket szállítanak a hatósági mészárszékbe.

Borzalmas vasuti szerencsétlenség. Kovásznától nem messze, egy rendkívül szerencsétlen kimenetelű vasuti összeütközés történt. A báró Groedel és társai cég tulajdonát képező Kommandó-telepen a napokban egy tönkfavontató mozdony reggel 5 órakor összeütközött egy személyszállító pályakocsival, melyen tizenketten ültek. Az összeütközés egy Fülöp György vasuti előmunkás gondatlanságából történt. Az előmunkás korán reggel kiment munkásaival egy Halomtetőnek nevezett tanyára, a mely a kommandóteleppel villamos jelzővel volt összekötve, de elfoglaltsága miatt nem hallhatta, midőn a telepről jelezték, hogy az 5. számú tönkfaszállító mozdony elindult. Fülöp György nem hallván a jelzést, tehát nem is gondolta, hogy a mozdony ilyen korán elinduljon s ezeknek a tanyán lakó feleségeit felültette egy személyszállító pályakocsira, maga pedig a fékhez állott és elindította a kocsit, hogy a munkásokat a kommandó-telep melletti

kőbányába dolgozni s feleségeiket pedig a piacra bevásárlani szállítsa. Így úgy az 5. számú mozdony, mint a személyszállító pályakocsi majdnem egy időben elindultak egymással szemközt. Egy kanyarultnál ugyan észrevették egymást, fékeztek, de későn, mert az összeütközés megtörtént. A személyszállító pályakocsi kiesett a pályáról és a rajta ülők oly szerencsétlenül estek le róla, hogy Gligor Jánosné azonnal meghalt, férjének mind a két lába, Séra Ádámnénak pedig bal lába törött ketté. Fülöp György előmunkásnak oldalbordái törtek be. Simon Jánosné, ennek 3 éves kis gyermeke és még többen szenvedtek kisebb természetű zuzódásokat.

Tömeges gyermekgyilkolás. Csernovitzban hetek óta tapasztalták, hogy a városból több kis gyermek eltűnt. Kutattak a gyermekek után és a csendőrséget egy pásztor figyelmeztette, hogy egy öreg embert látott négy kis gyermekkel egy barlangba térni. A csendőrök a kijelölt barlangot felkutatták és annak belsejében borzalmas látvány tárult eléjük. Egy Serczyk nevű öreg munkás ember állott ott és éppén egy sikoltozó kis gyermek nyakát vágta el. A földön két gyermek megölt teste feküdt már s a negyedik gyermek egy fához kötözve jajgatott. A csendőrök letartóztatták az öreg embert, aki bevallotta, hogy eddig kilencz kis gyereket ölt meg. Tette pedig ezt azért, mert egy tündér jelent meg előtte, aki azt mondta neki: hogy nagy kincset fog találni a barlangban, de előbb ötven kis gyermek vérével kell megöntözni a barlangot.

Gabonapiacz Budapesten. október 5.

Buza:	100 kilónkint	15 k. 50 f. — 16 k. 80 f.
Rozs:	»	12 k. 45 f. — 12 k. 90 f.
Árpa:	»	12 k. 50 f. — 13 k. — f.
Törökbuza:	»	16 k. 80 f. — 17 k. — f.
Zab:	»	12 k. 60 f. — 13 k. 10 f.

Olvasóinkhoz.

Lapunk azon olvasóit, a kik előfizetéseik rendezése felől minket nem értesítettek, felkérjük, hogy hátrálékos és okt. 1-én esedékessé vált előfizetési díjaikat sziveskedjenek beküldeni, különben kénytelenek leszünk a lap küldését beszüntetni. Az előző években utólagos fizetés reményében többeknek küldöttük a lapot, s az eredmény az: hogy ma is tetemes hátrálék van künn.

Székelyudvarhely, 1905. okt. 10.

Szerkesztőség.